



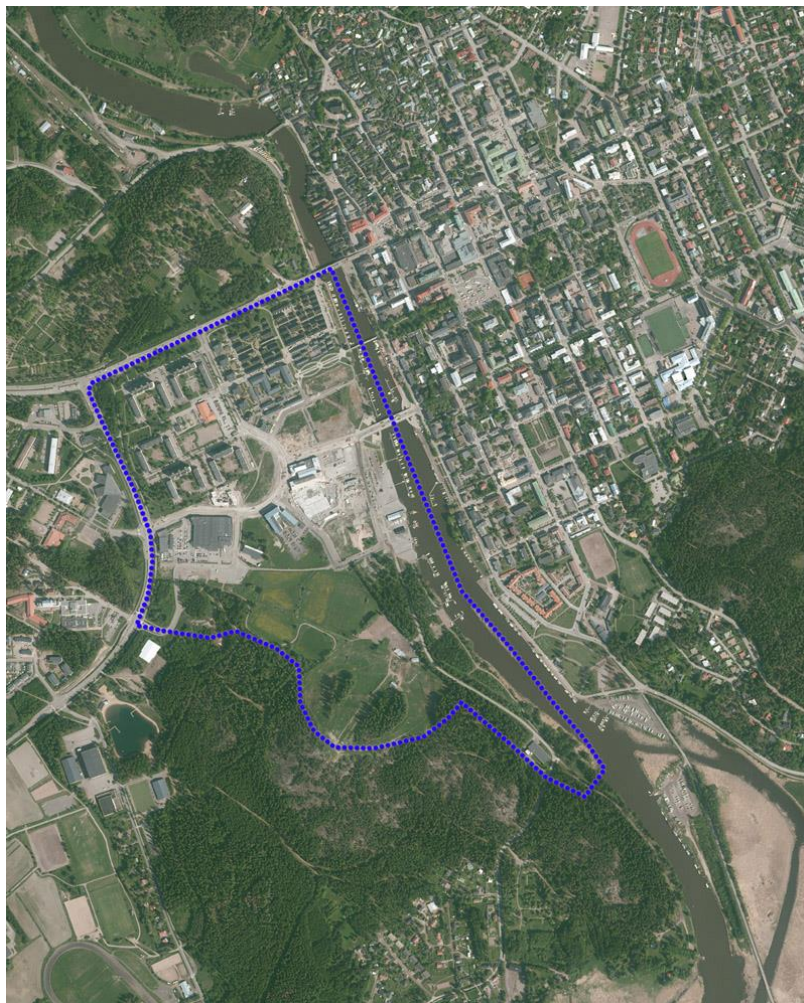
PORVOON LÄNSIRANNAN TAIDEOHJELMA  
*Porvoon kaupunki 2014*



# Sisältö

<b>1 Taustaa Länsirannan taideohjelmalle .....</b>	<b>5</b>
Länsiranta kehittyi osaksi kaupunkikeskustaa .....	5
<b>2 Alueen suunnittelu ja taiteen paikat .....</b>	<b>7</b>
2.1 Alueen kuvailu, aikataulu ja käytössä oleva taideraha .....	7
2.2 Taiteen aiheet Länsirannalla .....	7
2.3 Taiteen kärkihankkeet .....	8
2.3.1 Taidetehtaan itäpäädyn ja jokirannan välinen alue .....	8
2.3.2 Aleksanterinkaari .....	9
2.3.3 Läntisen Mannerheiminväylän ja Tolkkistentien kulma .....	9
2.3.4 Jokiranta .....	10
<b>3 Taidehankkeen toteuttajat .....</b>	<b>11</b>
3.1 Taidehankkeeseen liittyvät toimijat ja tehtävät .....	11
3.1.1 Porvoon kaupungin tehtävät .....	11
3.1.2 Taiderahasto ja ohjausryhmä .....	12
3.1.3 Taiteenhankintaryhmä .....	12
3.1.4 Koordinaattori .....	13
3.1.5 Kuraattori .....	13
3.1.6 Rakennusliike .....	13
3.2 Taitelijoiden valinta .....	14
<b>4 Taidebudjetin määräytyminen .....</b>	<b>15</b>
4.1 Taide osana rakentamista ja taidebudjetti .....	15
4.2 Taidebudjetin sisältö .....	15
4.3 Taiderahasto .....	15
<b>5 Taideteosten omistus ja huoltovastuut .....</b>	<b>17</b>
5.1 Kaupungin maalla sijaitsevat teokset .....	17
5.2 Yksityisen omistajan tontilla sijaitsevat teokset .....	17
<b>6 Taiteen ja taiderahan sijoittuminen osa-alueittain .....</b>	<b>18</b>
6.1 Aleksanterinkaaren sisäkehä / palveluasuminen .....	18
6.2 a ja b Modernin puukaupungin jatko .....	18
6.3 Taidetehtaan alue ns. hotellikortteli/liikerakentaminen ja asuinrakentaminen .....	18
6.4 Länsirannan eteläiset korttelialueet .....	18
6.5 Porvoo Campuksen eteläpuoli .....	19
6.6 Yritystalo ja Yritystalon alueen asunnot .....	19
6.7 Voittajantien alue .....	19
6.8 Aleksanterinkaari 4 .....	19
6.9.a Porvoonportti, luoteisreuna .....	19
6.9.b Porvoonportti, nyk. hiekkakentän alue .....	19

6.10 Erilliskohteet .....	19
6.10.1 Vedenpuhdistamo .....	19
6.10.2 Kokonniemen laskettelukeskus .....	20
6.10.3 Puistot ja katuaukiot .....	20
<b>7 Taiteenhankinnan prosessikuvaus .....</b>	<b>21</b>
7.1 Kun taidehanke käynnistyy .....	21
7.2 Luonnos- ja toteutusvaihe .....	22
7.3 Vastaanottotehtävät .....	24
7.4 Taideteoksen elinkaari .....	24
<b>8 Muu toiminta Länsirannalla .....</b>	<b>25</b>
8.1 Taiteilijayhteistyö .....	25
8.2 Tapahtumat .....	25
8.2.1 Street Art ja muut taidetapahtumat .....	26
8.3 Väliaikaiset taideteokset .....	26
<b>9 Taideohjelman päivitys .....</b>	<b>27</b>



# 1 Taustaa Länsirannan taideohjelmalle

Porvoon Länsirannan taideohjelman laadinta käynnistettiin tukemaan alueen korkealaatuisen rakentamisen tavoitteita. Taideohjelman tavoitteena on tuoda taide osaksi kaupunkirakentamista ja luoda taiteelle ja rakentamiselle alueen kehityssuunnitelmia tukevia yhteistyömuotoja. Taideohjelmassa määritellään lisäksi toimintatavat, joilla ohjataan rakentamisen yhteydessä toteutettavan taiteen hankkimista.

Taideohjelman laadinta eteni vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja paikallisten taiteilijoiden kanssa. Työ aloitettiin tammikuussa 2014 Taidetehtaalla kaikille avoimessa tilaisuudessa, jossa keskusteltiin Länsirannasta, taiteesta ja sen roolista nykyaikaisessa kaupunkirakentamisesta. Keskustelua jatkettiin maaliskuussa järjestetyssä seminaarissa, jossa yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa paneuduttiin ohjelman yksityiskohtiin.

Taideohjelman on tilannut Porvoon kaupunki. Työtä ovat ohjanneet Porvoon kaupungin kaavoituksen puolelta Eero Löytönen, Pekka Mikkola, Anne Rihtniemi-Rauh ja Emilia Saatsi sekä Porvoon kulttuuripalveluiden puolelta Susann Hartman ja Sari Hilska. Taideohjelman käytännön toteutuksesta ovat vastanneet Tuula Lehtinen ja Heini Orell Frei Zimmer Oy:stä.



*Alustavaa ideointia alkuvuodesta 2014.*

---

## *Länsiranta kehittyi osaksi kaupunkikeskustaa*

Porvoon Länsirannan alue oli vuosisatoja pääasiassa laidun- ja viljelymaata ja sinne sijoitettiin palonarkoja toimintoja kuten panimo 1600-luvulla. Alueelle perustettiin 1800-luvun lopulla lautatarhoja, varasto- ja teollisuusrakennuksia sekä junarata. Tätä varasto- ja teollisuusrakentamista on 1960-luvulta lähtien vähitellen poistettu. Teollisesta ajasta ovat säilyneet vain Wileniuksen vanha puuveneveistämöalue ja nykyään Taidetehtaana tunnettu rakennuskokonaisuus, jonka rakentaminen käynnistyi 1910-luvulla. Rakennuksessa on toiminut muun muassa vaneri-, lista- ja kehystehdas, hevosenkenkä- ja hokkitehdas, konepaja, kattilapaja, traktori- ja kaivinkonevalmistaja sekä nosturien huoltoyritys.

Aleksanterinkadun sillan avaaminen vuonna 2004 kytki Länsirannan tiiviimmin osaksi keskustaa ja nyt alue onkin kaupungin keskeinen kehittämiskohde. Koska ranta-alue ja Kokkonniemi kuuluvat Porvoon kansallisen kaupunkipuiston aluerajaukseen, vaatii rannan kehittäminen erityistä

paneutumista alueen maisemahistoriaan ja suhteeseen muuhun jokirantaan, kaupunkikeskustaan ja Vanhaan Porvooseen. Yleistavoitteena on myös kehittää Kokkonniemen ja laskettelukeskuksen ympärivuotuista toimintaa virkistys- ja vapaa-ajanviettoalueena.

Kaupungin asuntopolitiikan mukaisesti Länsirannan alueelle kaavoitetaan uusia asuntoja ja palvelurakentamista. Suunnittelussa otetaan huomioon eri väestö- ja käyttäjäryhmät, omistus- ja vuokra-asuminen sekä esteettömyysvaatimukset. Joki- ja muut maisemanäkymät otetaan huomioon asuntojen laatua nostavana tekijänä. Alueen rakentamisen laadun tulee olla korkeatasoista.

Taidetehtaan on Länsirannan alueen luonnollinen keskipiste kulttuuritoimintoihin. Jo Taidetehtaan rakentamisen yhteydessä toteutettiin taidehanke prosenttiperiaatteen mukaisesti. Tuolloin Taidetehtaan sisäpihalle hankittiin Anssi Pulkisen ja Taneli Rautiaisen ”Asetelma kaupunkitilassa” valaisinpylväs-veistos -kokonaisuus taidekilpailun tuloksena. Teos valmistui vuonna 2013.

Länsirannan taideohjelma toteutetaan tiiviissä yhteistyössä rakennusliikkeiden ja rakennuttajien kanssa. Ensimmäisen taidehankkeen osalta yhteistyö oli sujuvaa, ja tähänastiset tulokset luovat pohjan jatkosuunnitelmille.



*Asetelma kaupunkitilassa -teoksen pystytys kesäkuussa 2013.*

## 2 Alueen suunnittelu ja taiteen paikat

### *2.1 Alueen kuvailu, aikataulu ja käytössä oleva taideraha*

Länsirannalle on kaavoitettu asuntorakentamisen lisäksi liikerakentamista, johon sisältyy muun muassa ostoskeskus, hotelli ja paikoitustalo. Keskeiselle sijainnille Aleksanterin kaaren tuntumaan suunnitellaan yritystaloa. Alueen katu- ja puistorakentaminen ovat keskeisessä roolissa etenkin jokirannassa ja muilla viheralueilla.

Alueen suunnittelussa otetaan kantaa myös laskettelurinteeseen sekä Porvoon veden nykyisin pumppaamana toimivaan käytöstä poistettuun vedenpuhdistamoon.

Koska rakentaminen on suhdanneherkkää toimintaa, on vaikea ennustaa Länsirannan rakentamisen aikataulua. Arvio on, että vuonna 2014 käynnistyy Asunto Oy Porvoon Aleksanterinportin rakentaminen, jonka toteuttajana on YIT Rakennus Oy. Modernin puukaupungin jatkokorttelin rakentamisen arvioidaan alkavan vuonna 2015, samoin Yritystalon alueen asuinrakennusten. Tavoitteena on, että koko alue rakentuu vuoteen 2035 mennessä. Yhteensä taiderahaa eli tontinluovutuksen yhteydessä kerättävää taiteeseen käytettäviä varoja arvioidaan alueelta kertyvän noin 2,4 miljoonaa euroa.

### *2.2 Taiteen aiheet Länsirannalla*



Länsirannan alueen halutaan viestivän modernista kaupunkielämästä. Uuden kaupunginosan toivotaan erottuvan muista kaupunginosista etenkin taiteen avulla.

Länsirannalla taiteelle ei määritellä varsinaista aihetta tai teemaa, vaan määrittävä tekijä on **paikkasidonaisuus**. Taiteilijoita ohjataan pohtimaan teoksen aihetta lähtökohtanaan teoksen sijoittumispaikka ja ympäristö. Teoksen aihe voi löytyä alueen historiasta, nykyisten toimintojen erityispiirteistä tai teoksen sijoituspaikan ominaisuuksista.

*Taiteen paikat, suunnittelukartta seminaarissa 21.3.2014.*

## 2.3 Taiteen kärkihankkeet

Taiteen sijoittumisella ympäristöön nostetaan esille tärkeitä kohteita ja korostetaan kaupunkikuvallisesti keskeisiä näkymiä. Taiteen yhtenä tavoitteena on ohjata alueella liikkumista ja viihtymistä ja tukea omalta osaltaan yhteisöllistä toimintaa. Keskeiset kärkihankkeet on nostettu esille näiden periaatteiden pohjalta. Myöhemmin kappaleessa 6 käydään läpi taiteen sijoittuminen korttelikohtaisesti.

### 2.3.1 Taidetehtaan itäpäädy ja jokirannan välinen alue



Taidetehtaan itäpäädy ja sen edessä oleva pysäköintialue hallitsevat näkymää, kun saavutaan Länsirannalle keskustan suunnasta. Taidetehtaan kulttuurisisällön näkyvyyttä voidaan vahvistaa julkisivuun liittyvällä tai sen eteen tai jokirantaan asettuvalla teoksella. Teos vahvistaa Taidetehtaan näkyvyyttä ja sijaintia ja ohjaa vierailijoita kohti sisäänkäyntiä. Taidetehtaan eteen tai Jokirantaan sijoittuvasta teoksesta voidaan järjestää taidekilpailu.

Myös alueelle suunniteltu hotelli on tärkeä kohde, jonka suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota Taidetehtaan läheisyyteen ja taideohjelman päämääriin.

Hotellin ja Taidetehtaan väliin jäävä aukio toimii tapahtuma-alueena. Parkkipaikkojen sijoittumisen suunnittelussa otetaan huomioon alueella järjestettävät tapahtumat. Maa-alueen pinnoitteilla voidaan tehdä alueesta mielenkiintoisempi ja ohjata ihmisten kulkureittejä. Taidetehtaan aukion katu-tilaan toteutettava värikäs teos on yksi mahdollisuus.



*Kristiina Parviainen ja Aino Ulmanen: Elämänkaarikimppu, installaatio kierrätysmateriaaleista.*

*Väliaikainen teos Taidetehtaan pihalla 2013.*

*Kuva: Porvoon museo / Susanna Widjeskog 2013.*

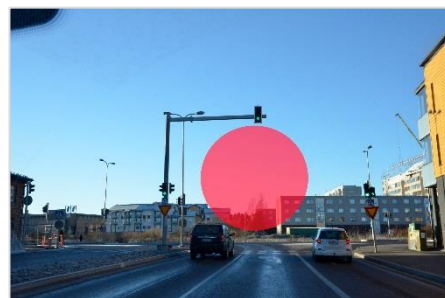




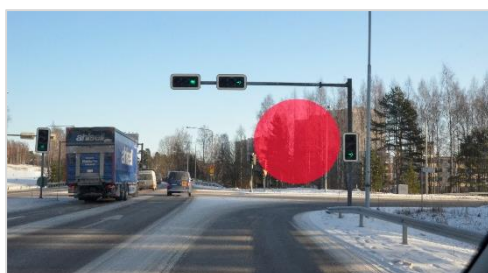
### *2.3.2 Aleksanterinkaari*

Aleksanterinkaari on kaupunkikuvan kannalta merkittävä kohde. Se on Aleksanterinkadun sillasta ja Läntisestä Aleksanterinkadusta muodostuvan akselin päätepiste ja lisäksi keskeinen näkymässä, joka avautuu Porvoonväylältä Länsirannan alueelle.

Taide voi olla osa alueeseen liittyvää aukiota tai julkisivuja tai se voi olla muutoin selkeästi erottuva elementti myös kauempaa katsottuna.



### *2.3.3 Läntisen Mannerheiminväylän ja Tolkkistentien kulma*



Taidekohde sijaitsee Läntisen Mannerheimintien ja Tolkkistentien risteyksessä ja sen havaitsee ajettaessa Porvoonväylää kohti Porvoon keskustaa. Kohde toteutetaan alueen täydennysrakentamiseen liittyvänä taidehankkeena. Teoksen keskeinen sijainti tekee siitä koko kaupungin ja erityisesti Länsirannan alueen portin ja maamerkin.

Teoksen toteutuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että teos erottuu selkeästi ympäristöstään. Erityisesti teoksen mittasuhteisiin ja valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, jotta teoksen havaitsee sekä autolla ajettaessa, kävellen tai pyörällä liikuttaessa.

Alueelle toteutetaan teos, joka integroituu rakennusten ja niiden väliin jäävien autokatosten julkisivuihin niin, että muodostuu laajempi teoskokonaisuus. Läntisen Mannerheiminväylän valaistus suunnitellaan siten, että autolla kaupunkiin ajava huomaa ympäristön vaihdoksen ja siirtymisen taajama-alueelta kaupungin keskustaan. Yhtenä vaihtoehtona voi olla erikoisvalaisimien suunnittelu yhteistyönä taiteilijan/taiteilijoiden/muotoilijoiden ja valaisinvalmistajien kesken.

### 2.3.4 Jokiranta

Jokirannan taide rakentuu vaiheittain kokonaisuudeksi. Teokset sijoittuvat jokirantaan mahdollisimman luonnollisesti, ja niiden toteuttajina on ryhmä taiteilijoilta. Teokset muodostavat reitin Vanhasta Porvoosta aina Kokonniemen kärkeen asti. Jokirantaan suunnitellaan toiminnallista taidetta, joka tuottaa elämyksiä jokirannassa kulkeville. Tavoitteena on luoda viihtyisiä paikkoja eri-ikäisille kaupunkilaisille.



Jokirannassa teokset ovat osa ympäristöä, johon ne sulautuvat saumattomasti. Teosten toivotaan tulevan yllätyksenä vastaan jokirannassa kuljettaessa. Osa teoksista voi olla maatuivia tai elinkaareltaan lyhytaikaisia. Alueen yleisilme pidetään mahdollisimman luonnonmukaisena, esimerkiksi nurmikenttien sijaan suositetaan niittyjä ja rannan tuntumassa tyypillistä rantakasvillisuutta. Koko alueella taidekohteet integroituvat osaksi luonnonmaisemaa.

Modernin puukaupungin jatkokorttelin eteen on suunnitteilla leikkipuisto. Leikkipuistoon toteutetaan yhteisötaideteoksena teos, joka voi toimia samalla leikkivälineenä.



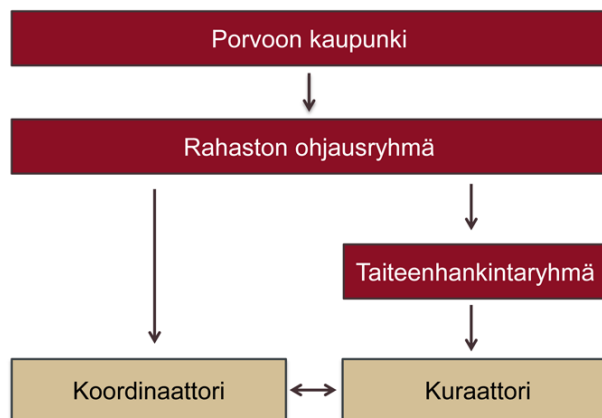
*Esimerkki taiteilijan kanssa yhteistyönä tehtävästä toiminnallisesta teoksesta. Kuva lontoolaisesta leikkipuistosta 2014.*

## 3 Taidehankkeen toteuttajat

### 3.1 Taidehankkeeseen liittyvät toimijat ja tehtävät

Porvoon taiteenhankintamalliin liittyy useita toimijoita, joiden kesken tehtävät on jaettu. Toteutettavaan taiteenhankintamalliin on päädytty muualla Suomessa toteutettujen alueellisten prosentti-taidehankkeiden kokemusten sekä Porvoon kaupungin tavoitteiden ja toivomusten perusteella. Taiteenhankintamallia voidaan muokata ja uudistaa, kun työ konkreettisesti alkaa, ja sen toimivuus on todettu käytännössä.

### TAIDEHANKKEIDEN TOTEUTTAJAT



Kun taideohjelma on hyväksytty, Porvoon kaupunki nimittää rahaston ohjausryhmän. Rahaston ohjausryhmästä muodostetaan taiteenhankintaryhmä, johon kuuluu Porvoon kaupungin edustajien lisäksi Porvoon taiteilijaseuran nimittämä taiteilijajäsen ja ohjausryhmän palkkaama koordinaattori. Taiteenhankintaryhmä nimittää kuraattorin, joka toimii asiantuntijana, mutta ei varsinaisena taiteenhankintaryhmän jäsenenä. Seuraavissa kappaleissa on määritelty eri tahojen vastuut ja tehtävät.

#### 3.1.1 Porvoon kaupungin tehtävät

Porvoon kaupunki vastaa prosenttiperiaatteen toteuttamisesta Länsirannalla. Taideohjelma on laadittu kaupungin toimesta ja kaupunki vastaa sen noudattamisesta ja päivittämisestä tarpeen mukaan. Porvoon kaupunki perustaa taiderahaston ja valvoo ja hallinnoi sen käyttöä sekä nimeää rahaston ohjausryhmän, jonka jäsenistä valitaan taiteenhankintaryhmä.

Porvoon kaupunki vastaa Länsirannan taidetta koskevien verkkosivujen päivittämisestä ja laajemmin taiteen viestinnästä yhteistyössä koordinaattorin, taiteilijan ja rakennusliikkeen kanssa.

Kaupungin tehtäviin kuuluu tiedottaa kaikille rakennushankkeiden osapuolille taideohjelmasta ja siihen liittyvistä yksityiskohdista rakennushankkeiden käynnistyessä.

Kun kyseessä on Porvoon kaupungin maalle tuleva teos, Porvoon kaupungin edustaja allekirjoittaa teoksen luonnos- ja toimeksiantosopimukset. Porvoon kaupunki myös vastaa teoksen perustamistöistä. Taiteenhankintaryhmään kuuluva kaupungin edustaja vastaa siitä, että huolehditaan teoksen teknisten edellytysten tarkistamisesta ja tarvittavien viranomaislupien hankinnasta. Kun teos valmistuu, Porvoon kaupunki vastaa kaupungin maalla olevan teoksen kyltityksestä sekä huolto- ja kunnossapito-töistä.

### *3.1.2 Taiderahasto ja ohjausryhmä*

Länsirannassa taidevelvoite liittyy tontinluovutusehtoihin, joissa on määritelty rakennusoikeuteen sidotun taidevelvoitteen suuruus. Taidevelvoitteen määrittelemät varat kerätään tätä tarkoitusta varten perustettavaan taiderahastoon, jota hallinnoi Porvoon kaupungin nimeämä ohjausryhmä. Ohjausryhmän tärkein tehtävä on valvoa rahaston taloutta ja raportoida siitä Porvoon kaupungille sekä päättää hankintaprosessin käynnistämisestä. Rahaston ohjausryhmän tehtäviin kuuluu tarjousten pyytäminen hankkeen taidekoordinoinnista, palvelun tarjoajan valinta sekä taiteenhankintaryhmän jäsenten nimeäminen.

### *3.1.3 Taiteenhankintaryhmä*

Taiteenhankintaryhmä muodostetaan rahaston ohjausryhmän oheen. Siihen valitaan edustajat Porvoon kaupungin kulttuuripalveluista, kaupunkisuunnittelusta ja kuntatekniikasta. Näiden lisäksi ryhmään valitaan Porvoon taiteilijaseuran nimeämä taiteilijajäsen. Ryhmään voidaan hankekohtaisesti kutsua jäseniä esimerkiksi liikuntapalveluista ja Porvoon museosta. Koordinaattori toimii taiteenhankintatyöryhmän jäsenenä ja sihteerinä. Kuraattori toimii taiteenhankintaryhmän asiantuntijana, ei varsinaisena jäsenenä.

Taiteenhankintaryhmän ensimmäisenä tehtävänä on nimetä ja palkata taidekohteeseen sopiva kuraattori. Vaihtoehtoja voidaan pyytää Porvoon taiteilijaseuralta ja niitä voivat esittää myös muut taiteenhankintaryhmän jäsenet.

Kun kyseessä on kaupungin maalle tuleva teos, valitsee taiteenhankintaryhmä taiteilijan kuraattorin ehdottamista vaihtoehtoista. Kun kyseessä on yksityiselle tontille tuleva teos, tekee rakennusliike päätöksen taiteilijavalinnasta kuraattorin antamien vaihtoehtojen pohjalta.

Taiteenhankintaryhmä hyväksyy taideteoksen luonnoksen ja tarkistaa, että teosluonnoksen tekniset toteutusedellytykset ja tarvittavat lupa-asiat on selvitetty.

Kun teos tulee kaupungin maalle, suorittaa taiteenhankintatyöryhmän jäsen teoksen käyttöönottotarkastuksen yhdessä taiteilijan ja koordinaattorin kanssa.

Yleisesti taiteenhankintatyöryhmä valvoo taidehankkeiden etenemistä taideohjelman mukaisesti.



*Seminaarin avaus Taidetehtaalla 21.3.2014.*

### *3.1.4 Koordinaattori*

Koordinaattori työskentelee rahaston ohjausryhmän palkkaamana ja taiteenhankintaryhmän alaisena. Koordinoinnista voidaan laatia puitesopimus useammalle vuodelle tai palkata koordinaattori hanke kerrallaan tarjouksen perusteella.

Koordinaattorin tehtäviin kuuluu kaikkien osapuolien informoiminen hankkeiden etenemisestä ja kokouskutsujen laatiminen. Hän toimii sekä ohjausryhmän että taiteenhankintaryhmän sihteerinä. Ensimmäisenä työnään koordinaattori organisoii kuraattorin valinnan ja kerää tarvittavan taustaineiston kuraattorin ja myöhemmin taiteilijan työn tueksi.

Koordinaattorin tehtäviin kuuluu materiaalin kerääminen taideohjelmasta kiinnostuneilta taiteilijoilta ja avustaminen mahdollisen taiteilijapankin käytössä. Hän perehdyttää kuraattorin Porvoon taidekäytäntöihin ja kohteisiin liittyviin odotuksiin sekä niiden teknisiin ja muihin reunaehtoihin. Koordinaattori valvoo, että taiteen kokonaiskuva pysyy taideohjelmassa määriteltynä ja että taiteeseen liittyvät tavoitteet toteutuvat. Hän myös perehdyttää rakennusliikkeet ja muut toimijat Länsirannan taideohjelmaan.

Kun taiteilija on valittu, huolehtii koordinaattori luonnos- ja toimeksiantosopimusten laatimisesta ja valmistelee asiat allekirjoittamista varten. Hän toimii koko taidehankkeen ajan yhteyshenkilönä rakennusliikkeen, taiteilijan ja kaupungin välillä ja raportoi taiteenhankintaryhmälle taidehankkeiden etenemisestä. Koordinaattori valvoo taiteen toteutuksen pysymistä aikataulussa ja huolehtii teoksen elinkaarikestävyydestä yhdessä taiteenhankintaryhmän kanssa. Koordinaattori vastaa yhdessä taiteilijan kanssa teoksen dokumentoinnista tekovaihteesta valmistumiseen asti.

Kun teos on valmis, laatii koordinaattori teoksen huolto-ohjeet yhdessä taiteilijan kanssa. Hän järjestää teoksen käyttöönottotarkastuksen ja valvoo, että teokseen tilataan teoskyltti. Koordinaattori hoitaa tiedotusta yhteistyössä Porvoon kaupungin ja taiteilijan kanssa.

Koordinaattorin tehtäviin kuuluu informaation kokoaminen Länsirannan taidekohteista ja eri valmistusvaiheissa olevista teoksista. Hän pitää yllä kokonaiskuvaa taideohjelman toteutumisesta.

### *3.1.5 Kuraattori*

Taiteenhankintaryhmä palkkaa kuraattorin, joka valitaan joko hankekohtaisesti tai tietyn ajanjakson ajaksi. Kuraattori laatii taiteenhankintaryhmälle esityksen taiteilijaehdokkaista, joiden perusteella taiteilijavalinta tehdään. Kuraattori toimii taiteenhankintaryhmän asiantuntijana ja osallistuu kokouksiin tarvittaessa. Kuraattori on nykytaiteen ammattilainen.

Kuraattori perehtyy Länsirannan taideohjelmaan ja Porvoon taidekäytäntöihin. Kuraattori ehdottaa taiteilijoita kohteisiin käytyjen neuvottelujen ja taiteenhankintaryhmän esittämien periaatteiden pohjalta.

### *3.1.6 Rakennusliike*

Rakennusliike tilittää taideranahan rahastoon tontinluovutuksen yhteydessä. Taideohjelmassa määritellään, kuinka kohteen taidevelvoite jakautuu käytettäväksi, esimerkiksi 50 % jokirantaan ja 50 % kiinteistöön. Jokirantaan kohdistuva taiteenhankinta käynnistetään, kun rahastossa on riittävästi rahaa suunnitellun teoksen toteutusta varten. Kiinteistöön kohdistuva taidehanke käynnistetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Taideohjelma ohjaa taiteen sijoittumista kiinteistöön, esimerkiksi julkisivuun, kattoon tai pihapiiriin.

Rakennusliike valitsee ehdotusten pohjalta kohteeseen taiteilijan. Taidehanke käynnistyy luonnoksen tilaamisella. Rakennusliike ja taiteilija allekirjoittavat taidekoordinaattorin valmisteleman

luonnossopimuksen. Kun luonnosvaiheesta edetään teoksen toimeksiantovaiheeseen, allekirjoittaa rakennusliikkeen edustaja myös tämän koordinaattorin valmisteleman sopimuksen taiteilijan kanssa.

Porvoossa taidebudjettiin on määritelty kuuluvaksi kaikki ne lisäkustannukset, joita taidehankkeesta muodostuu, kuten teoksen vaatimat perustus- ja pohjatyöt ja kiinnitykseen ja valaistukseen liittyvät lisätyöt. Rakennusliikkeen vastuulle jää varmistaa, että teoksen toteutus on teknisesti mahdollista ja että taiteilija käy tarvittavat neuvottelut esimerkiksi sähkö- tai rakennesuunnittelijan kanssa. Nämä kulut eivät kuulu taidebudjettiin, vaan ovat osa normaaleja rakentamiskustannuksia.

Kun teos on valmis, järjestää koordinaattori loppukatselmuksen, johon osallistuvat rakennusliikkeen edustajien lisäksi kuraattori, taidehankintaryhmän edustaja ja taiteilija. Tällöin teos joko hyväksytään vastaanotetuksi tai teoksessa olevat puutteet kirjataan jatkotoimenpiteitä varten. Rakennusliikkeen vastuulla on teoskyltilin tilaaminen teoksen yhteyteen.

---

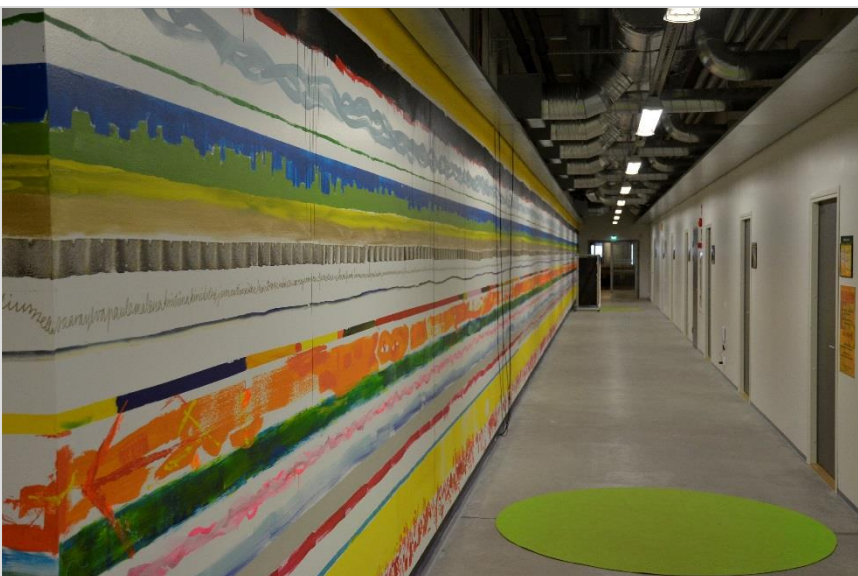
### *3.2 Taiteilijoiden valinta*

Porvoon Länsirannassa taiteilijavalinnan helpottamiseksi kerätään taideohjelmasta kiinnostuneilta taiteilijoilta materiaalia portfolioihin. Ilmoitukset ja ohjeistus materiaalin muodosta ja määrästä julkaistaan Porvoon kaupungin verkkopalvelussa. Hankkeesta kiinnostuneet taiteilijat toimittavat määräaikaan mennessä CV:nsä ja referenssimateriaalin annettuun osoitteeseen.

Länsirannalle valitaan vaihtuva kuraattori, joka toimii joko kohdekohtaisesti tai sovitun ajanjakson ajan. Kuraattorin valitsee taiteenhankintaryhmä. Päätöksen taiteilijasta tekee joko taiteenhankintaryhmä tai rakennusliikkeen edustaja kuraattorin ehdotusten pohjalta riippuen siitä, mihin teos sijoitetaan.

Länsirannassa taiteilijoiden tavoitteellinen jakauma on 50 % itäuusimaalaisia taiteilijoita, 45 % muualta Suomesta tulevia ja 5 % ulkomaalaisia taiteilijoita. Tavoitteena on kaikin tavoin monipuolinen lopputulos, jossa taiteilijat edustavat eri ikäryhmiä ja eri sukupuolia. Monenlaiset tekotavat ja näkemykset tekevät alueen taiteesta elävän ja kiinnostavan tutustumiskohteen.

Länsirannalla on tavoitteena järjestää taidekilpailuja merkittäviksi katsotuissa kohteissa. Taidekilpailun järjestämisessä noudatetaan Suomen Taiteilijaseuran kilpailusääntöjä.



*Taidetehtaan ateljeekäytävä.*

## 4 Taidebudjetin määräytyminen

---

### *4.1 Taide osana rakentamista ja taidebudjetti*

Viime vuosina taide ja rakentaminen ovat yhdistyneet monien asuinalueiden rakentamisessa. Esimerkkeinä ovat muun muassa Tampereen Vuores, Helsingin Arabianranta ja Joensuun Penttilänranta. Kiinnostus prosenttitaiteeseen on Suomessa tällä hetkellä laajempaa kuin pitkään aikaan.

Prosenttiperiaatteen mukaan taiteeseen käytetään yksi prosentti rakennuskustannuksista. Porvoossa, kuten Joensuun Penttilänrannassa, Tampereen Vuoreksessa ja Helsingin Arabianrannassa taidebudjetin määräytymistä ohjaa määritelty euromäärä per rakennusoikeuden kerrosneliömäärä. Porvoon Länsirannalla euromääräksi on määritelty 20 euroa/kerrosneliö. Euromäärä tarkistetaan jatkossa taideohjelman päivittämisen yhteydessä.

---

### *4.2 Taidebudjetin sisältö*

Porvoossa taidebudjettiin kuuluvat kaikki ne lisäkustannukset, joita taidehankkeesta muodostuu. Tällaisia kustannuksia ovat teoksen vaatimat perustus- ja pohjatyöt sekä kiinnitykseen ja valaistukseen liittyvät lisätyöt silloin, kun ne eivät luontevasti ole osa normaalia rakentamista. Joissain tapauksissa teos voi korvata osan pintamateriaaleista tai muista kiinteistä rakenteista, jolloin on erikseen määriteltävä budjettiin kuuluvien ja kuulumattomien osioiden laatu ja määrä.

---

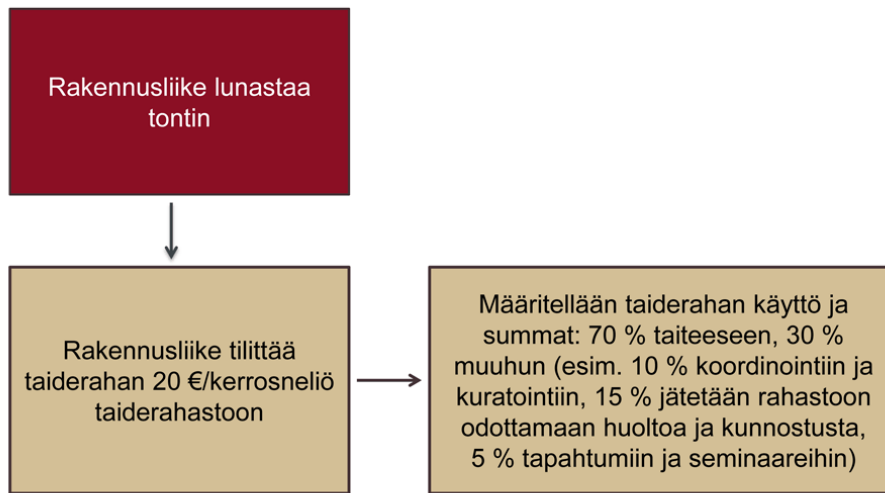
### *4.3 Taiderahasto*

Taiderahastoon kerätään tontinluovutuksen yhteydessä määritelty taideraha 20 euroa/kerrosneliö. Rahat sijoitetaan taiderahastoon, jota ylläpitää Porvoon kaupunki. Taideohjelmassa määritellään tontti- ja korttelikohtaisesti taiderahan käytön jakautuminen, esimerkiksi 50 prosenttia kiinteistöön ja 50 prosenttia jokirantaan.

Taiderahaston avulla ohjataan eriaikaisesti käynnistyvien rakennushankkeiden taidevelvoitteita silloin, kun näillä on yhteinen rahoituskohde. Länsirannalla esimerkiksi jokiranta on määritelty kohteeksi, jonka toteutumiseen kerätään rahaa ympäröivistä kortteleista. Jokirannan taidekokonaisuus rakentuu tonttien luovutuksen myötä rahastoon kertyvien varojen avulla. Taiteenhankintaryhmä määrittelee taidehankkeiden toteutuksen aikataulun käynnistyvien rakennushankkeiden mukaan.

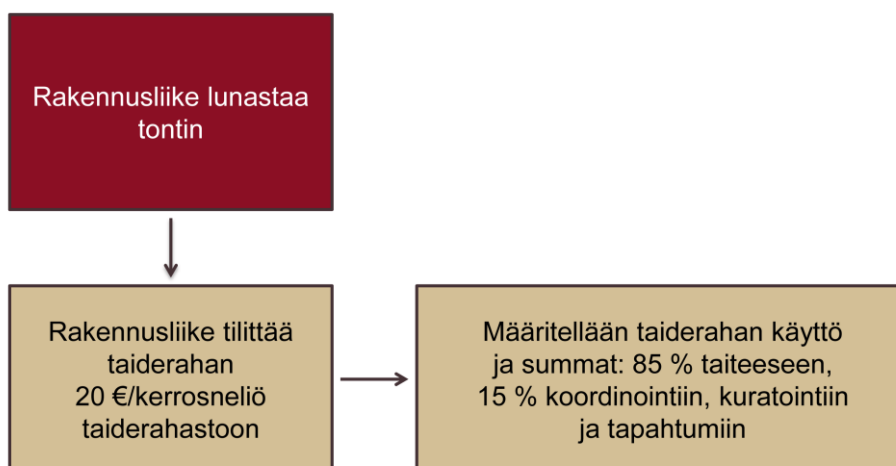
Kun on kyseessä **Porvoon kaupungin maalle** tuleva teos, taiderahastoon kerätyillä varoilla rahoitetaan teoksen lisäksi myös teosten huolto ja kunnostus sekä taiteen koordinoinnista ja kuratoinnista aiheutuvat kulut. Taiderahaston varojen käyttö jakautuu seuraavasti: 70 prosenttia taiteeseen ja 30 prosenttia teosten huoltoon ja kunnostukseen sekä koordinointiin ja kuratointiin. Edellä mainittu 30 prosentin osuus jakaantuu seuraavasti: koordinointi ja kuratointi n. 10, huolto ja kunnostus n. 15 ja seminaarien ja tapahtumien järjestäminen n. 5 prosenttia. Prosenttiosuudet voivat vaihdella kohteiden erityispiirteiden mukaan. Esimerkiksi koordinoinnin vaatiessa odotettua vähemmän työtä, jäävät ylimääräiset varat rahastoon talteen, ja ne ovat käytettävissä ohjausryhmän harkinnan mukaan muihin kohteisiin.

## Kaupungin maalle tuleva teos



Kun **teos sijoittuu kiinteistön yhteyteen**, taiderahasta käytetään 85 prosenttia taideteokseen ja 15 prosenttia kuratointiin, koordinointiin ja tapahtumien järjestämiseen. Prosenttiosuudet voivat tällöinkin vaihdella kohteiden erityispiirteiden mukaan.

## Kiinteistöön tuleva teos





## 5 Taideteosten omistus ja huoltovastuut

Taidehankinnan prosessi ja osapuolien roolit poikkeavat jonkin verran toisistaan riippuen siitä, minkä tyyppisestä hankkeesta on kysymys. Taideteosten hankintaprosessi ja sijoittuminen alueelle vaikuttavat oleellisesti teosten omistussuhteisiin sekä ylläpito- ja vastuukysymyksiin.

Taideteosten osalta noudatetaan yleisiä vastuuseen ja huoltoon liittyviä käytäntöjä (esimerkiksi Rakennustietokortti eli RT-kortti ja rakennusalan sopimusehdot). Pääsääntöisesti taiteilijalla on tuotevastuu teoksesta. Teoksen elinkaarikysymykset on tärkeää huomioida tekniikoita ja materiaaleja valittaessa. Teoksen elinkaari voi myös olla lyhyt. Näissä tapauksissa teoksen huoltoon liittyvissä ohjeistuksissa määritellään kohtuullinen huolto ja ajankohta, jolloin teoksen voidaan katsoa saapuneen elinkaarensa loppuun.

---

### *5.1 Kaupungin maalla sijaitsevat teokset*

Kaikki kaupungin tontilla sijaitsevat teokset ovat kaupungin omistuksessa ja huoltovastuun alla. Rahoitus huoltoa varten kerätään tontin luovutuksen yhteydessä taiderahastoon.

---

### *5.2 Yksityisen omistajan tontilla sijaitsevat teokset*

Taloyhtiöiden alueelle sijoittuvat teokset ovat taloyhtiön omaisuutta ja huoltovastuu kuuluu niille. Jos teos joutuu ilkeivallan kohteeksi tai vahingoittuu tapaturmaisesti, kuuluu sen kunnostus taloyhtiön vakuutuksen piiriin.

Katso myös kappaleet 3.1.6 ja 7.4.



*Jarmo Vellonen, Tiedon pylvä, 2009. Albert Edelfeltin koulu. Kuvaaja Mika Virta.*

## 6 Taiteen ja taiderahan sijoittuminen osa-alueittain

Taideohjelmassa määritellään kunkin korttelin taiteen sijoittuminen suhteessa rakennukseen ja tonttiin. Lisäksi määritellään, mihin korttelista kerättävä taideraha käytetään. Joissain kortteleissa taide toteutetaan useamman yhtiön yhteisenä hankkeena, jolloin teos saattaa konkreettisesti sijaita muualla kuin kiinteässä suhteessa rakennukseen.

Jo toteutuneissa hankkeissa on noudatettu tätä mallia. Hartelan prosentitaideteos sijaitsee Taide-  
tehtaan edessä (Asetelma kaupunkitilassa) ja kuuluu Porvoon kaupungin hallinta-alueeseen.

---

### *6.1 Aleksanterinkaaren sisäkehä / palveluasuminen*

Teoksen suunniteltu sijoituspaikka on rakennusten julkisivuissa tai alueen julkisissa ulkotiloissa. Taideraha käytetään kokonaisuudessa tämän korttelin taiteeseen.

---

### *6.2 a ja b Modernin puukaupungin jatko*

Korttelin taiderahasta osoitetaan 50 % jokirannan puoleiselle alueelle (esim. leikkipuiston toiminnallinen taideteos) ja 50 % rakennusten Taidetehtaan puoleisiin julkisivuihin merkitsemään rakennusmassan läpi kulkevaa kevyen liikenteen väylää.

---

### *6.3 Taidetehtaan alue ns. hotellikortteli/liikerakentaminen ja asuinrakentaminen*

Hotellin sijainti Taidetehtaan vieressä luo hyvän lähtökohdan ”taidehotelli”-imagon luomiselle. Hotellia toteuttavaa tahoja etsittäessä korostetaan taiteen mukaan ottamista sisustus suunnitteluun ja sen käyttämistä hotellin toimintaa ja markkinointia suunniteltaessa. Taidevelvoite kohdistetaan hotellin jokirannan puoleiseen julkisivuun (50 %) ja hotellin sisätiloihin (50 %).

Taidetehtaan länsipäädyen lastausalueelle toteutetaan taideteos osana Street Art -tapahtumaa. Street art -tapahtumasta lisää kappaleessa 8.2.2.

Taidetehtaan alueen asuinkorttelin taiderahasta on jo käytetty osuus teokseen ”Asetelma kaupunkitilassa”. Jäljellä oleva taideraha sijoitetaan jokirantaan (50 %) ja korttelin taiteeseen (50 %).

---

### *6.4 Länsirannan eteläiset korttelialueet*

Kyseinen kortteli sijaitsee jokirannan välittömässä yhteydessä. Alueen taidekokonaisuus toteutetaan yhteistyössä Porvoon kaupungin viheralueet-yksikön kanssa. Teos voi olla toiminnallinen tai siihen voi liittyä toiminnallisia elementtejä ja yhteisöllisyyttä. Suositeltavaa on, että taiteilija voi toimia hankkeessa mukana perinteisestä taiteilijanroolista poiketen yhtenä suunnittelutiimin jäsenenä. Alueen taidebudjetista 50 % sijoitetaan jokirantaan ja 50 % rakennuksiin tai niiden lähiympäristöön. Alueelle on myös suunniteltu ateljee-tilaisia asuntoja.

---

## *6.5 Porvoo Campuksen eteläpuoli*

Kortteliin on suunniteltu muun muassa luovien alojen toimitaloa. Alueen taidevelvoite kohdistuu sekä kortteliin sijoittuvaan taiteeseen (50 %) että jokirantaan sijoittuvaan taiteeseen (50 %).

---

## *6.6 Yritystalo ja Yritystalon alueen asunnot*

Yritystalon taidevelvoite kohdistuu Aleksanterinkaaren puoleiseen julkisivuun, myös rakennuksen katto voi olla taiteen paikka. Asuintalojen taidevelvoitteesta 50 % määrittyy jokirantaan ja 50 % alueen asuinrakennuksiin.

---

## *6.7 Voittajantien alue*

Taidevelvoitteesta 50 % käytetään jokirantaan ja 50 % alueen rakennuksiin.

---

## *6.8 Aleksanterinkaari 4*

Taide sijoittuu Aleksanterinkaaren puoleiseen julkisivuun tai piha-alueelle.

---

## *6.9.a Porvoonportti, luoteisreuna*

Kohde toteutetaan alueen täydennysrakentamiseen liittyvänä taidehankkeena. Teoksen keskeinen sijainti tekee siitä koko kaupungin ja erityisesti Länsirannan alueen portin ja maamerkin. Teoksen toteutuksessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota valon käyttöön ja selkeään näkyvyyteen kaupunkia lähestyttäessä. Taide sijoittuu rakennusten julkisivuihin sekä autokatoksien seinämiin.

---

## *6.9.b Porvoonportti, nyk. hiekkakentän alue*

Alueelle rakennetaan täydennysrakentamisena palveluasumista. Kohteen taide sijoitetaan rakennuksiin (50 %) ja Porvoonportin puistoon (50 %).

---

## *6.10 Erilliskohteet*

Edellä mainittujen kohteiden lisäksi taideohjelmassa otetaan kantaa muutamiin erilliskohteisiin.

### *6.10.1 Vedenpuhdistamo*

Länsirannan alueella sijaitsee käytöstä poistettu vedenpuhdistamo, jota nykyisin käytetään pumpaamona. Toistaiseksi on avoinna, puretanko vai säilytetäänkö rakennus. Rakennusta voidaan kuitenkin lähivuosina käyttää Street Art -festivaalin tapahtumapaikkana siten, että ulkoseinille muodostuu vaihtuva Street Art -galleria. Katso lisää kohdasta 8.2.1 Street Art -tapahtuma.

### 6.10.2 Kokonniemen laskettelukeskus

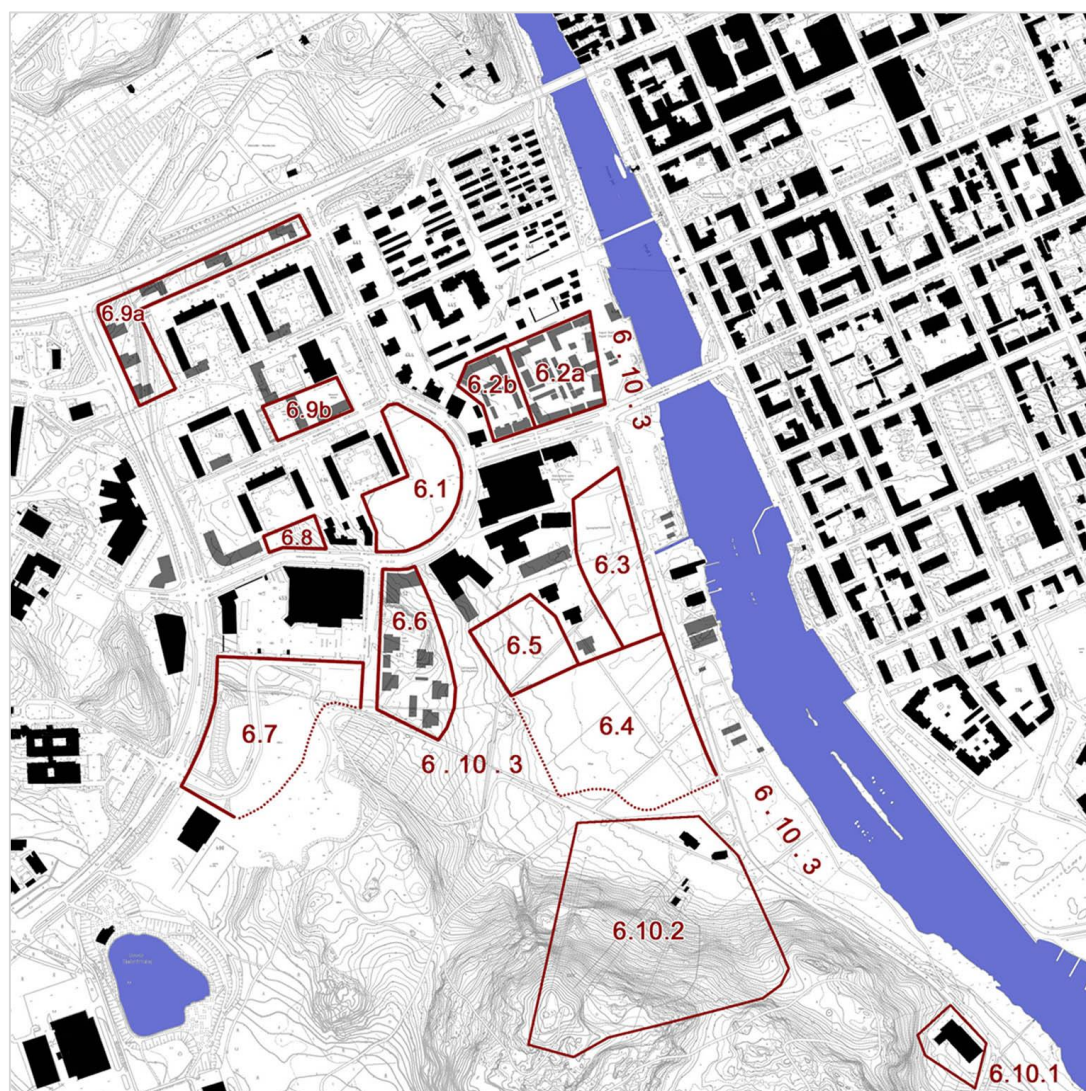
Kokoniemen laskettelurinteen maisemallisena ongelmana on osan vuotta karun näköinen maasto, joka näkyy pitkälle. Laskettelurinteen välittömässä läheisyydessä olevat rakennukset eivät myöskään kohenna alueen ilmettä. Alue on ensisijaisesti liikunta- ja virkistysaluetta, joten maisemointi ja mahdollinen taide eivät saa rajoittaa sen varsinaista käyttötarkoitusta.

Alueella on mahdollista järjestää maataidetapahtuma, jossa pohditaan ratkaisuja laskettelurinteen ilmeen kohentamiseksi. Esimerkiksi rinteeseen eri maa-aineksilla muodostetut tai kasveja kylvämällä syntyvät muodot tai kuviot voisivat muodostaa polkumaisia reittejä, jotka näkyisivät kauas.

### 6.10.3 Puistot ja katuaukiot

Alueen leikkipuistojen suunnitteluun kiinnitetään huomiota integroimalla taide mahdollisuuksien mukaan leikkivälineisiin. Mukaan suunnitteluun voidaan ottaa paikallisia oppilaitoksia.

Alueella olevat sähkölaitoksen jakokaapit, puistojen penkit, bussikatokset, roskakorit tms. voidaan valita taiteen paikoiksi, joissa taideteema toistuu läpi Länsirannan alueen. Rahoittajaksi voidaan hakea muitakin tahoja kuin rakennuttajia (esim. Porvoon Energia). Mahdollista on myös sijoittaa kiinteistöön merkitty taide läheiselle katuaukiolle tai puistoon.



# 7 Taiteenhankinnan prosessikuvaus

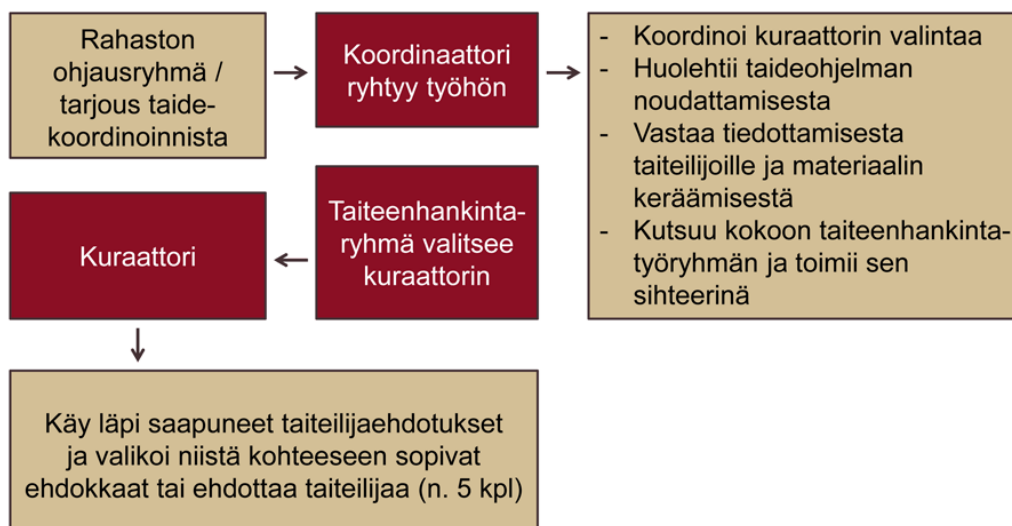
## 7.1 Kun taidehanke käynnistyy

Kun hanke käynnistyy, pyytää ohjausryhmä tarjouksen kohteen taidekoordinoinnista. Koordinaattorilla voi olla puitesopimus kaupungin kanssa, jolloin koordinoinnin kustannus määräytyy tapauskohtaisesti. Taidekoordinaattorin työ käynnistyy taidekohteeseen tutustumisella, taidehankintatyöryhmän työskentelyyn osallistumisella ja kuraattorin perehdyttämisellä hankkeeseen. Jos kuraattorin kanssa ei ole voimassa olevaa sopimusta, päättää taiteen-hankintatyöryhmä käynnistävän hankkeen suuntaviivoista ja kuraattorin valinnasta.

Koordinaattori ja kuraattori selvittävät yhteistyössä rakennusliikkeen tai rakennuttajan edustajien ja arkkitehdin kanssa hankkeeseen liittyvät reunaehdot ja taiteelle suunnitelmassa asetetut toiveet. Kaupungin hankkeiden kohdalla taiteenhankintatyöryhmä määrittelee taiteen suuntaviivat. Kuraattori perehtyy hankkeeseen ilmoittautuneisiin taiteilijoihin ja tekee ehdotuksen taiteilijavalinnoista keskustelujen ja kyseisen hankkeen erityispiirteiden pohjalta.

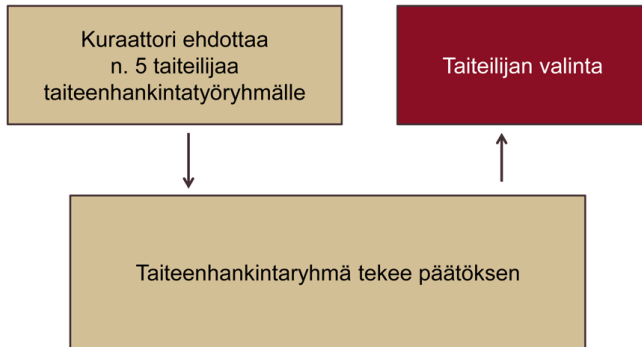
Taiteilijavalinnassa noudatetaan taideohjelmassa määriteltyjä suuntalinjoja. Koordinaattori toimii taiteenhankintaryhmän sihteerinä, valmistelee esitykset päätöksentekoa varten rakennusliikkeille ja taiteenhankintaryhmälle sekä toimii ryhmän koollekutsujana.

### Kohde käynnistyy

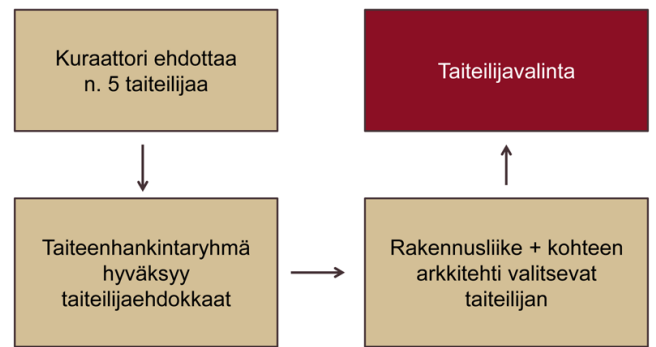


Päätös taiteilijasta tehdään seuraavan mallin mukaisesti riippuen siitä, tuleeko teos kaupungin maalle vai yksityisen rakennuttajan tontille/kiinteistöön.

### Kaupungin maalle tuleva teos

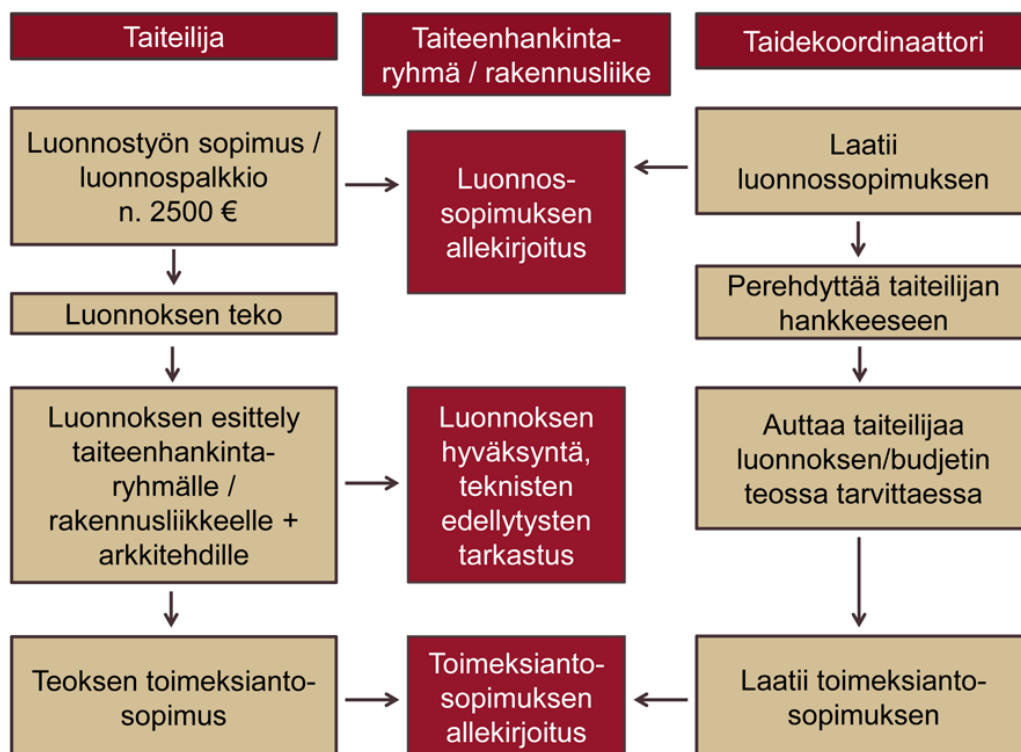


### Rakennuttajan kiinteistöön tuleva teos



## 7.2 Luonnos- ja toteutusvaihe

Kun työ käynnistyy, laaditaan taiteilijan ja Porvoon kaupungin / rakennusliikkeen välille luonnossopimus. Koordinaattori valmistelee sopimuksen, ja taiteenhankintaryhmän puheenjohtaja tai rakennusliikkeen edustaja ja taiteilija allekirjoittavat sen. Koordinaattori auttaa taiteilijaa tarvittaessa luonnoksen ja budjetin laadinnassa sekä mahdollisten alihankkijoiden etsimisessä. Koordinaattori järjestää tarvittavan määrän tapaamisia luonnoksen ja siihen liittyvien teknisten kysymysten selvittämiseksi eri osapuolien kesken.



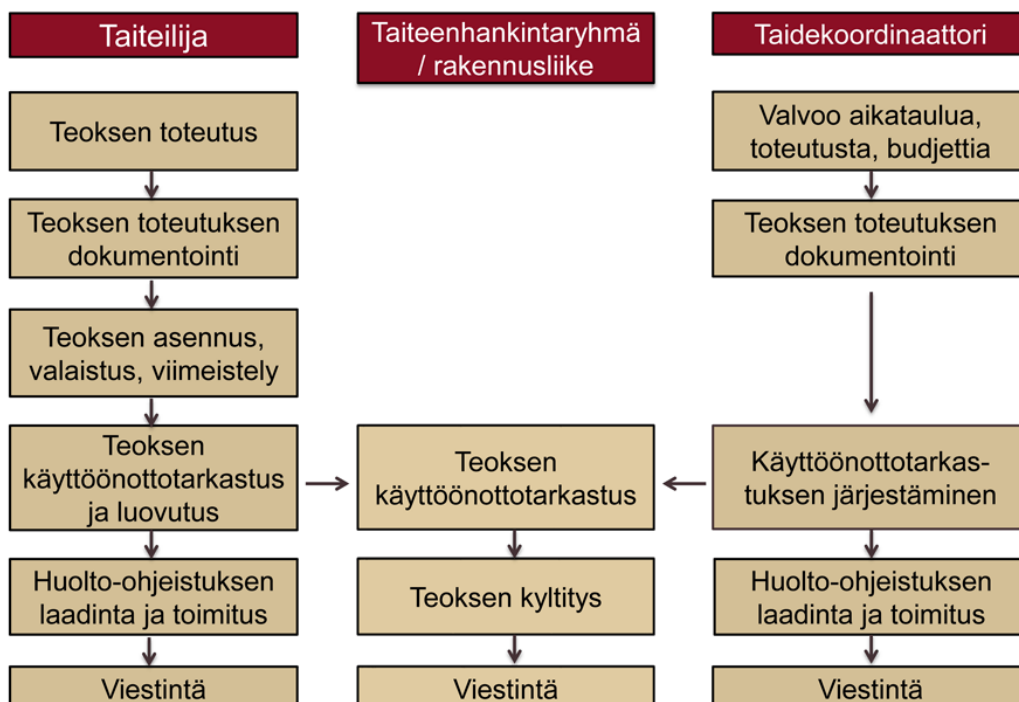
Luonnosvaiheen lopputuloksena syntyy tarkka selvitys teoksesta, sen sisällöstä, materiaaleista ja teknisistä ratkaisuista sekä tarkka budjetti toteutuksesta, jossa on jo otettu huomioon alihankkijoiden tarjoukset. Luonnospalkkio on yleensä n. 2500 euroa + alv 10 %. Mikäli luonnosvaihe vaatii pienoismalleja tai vastaavaa suurempitöistä suunnittelua, voi luonnospalkkio olla suurempi. Jos teos toteutetaan, on luonnospalkkio osa teoksen lopullista hintaa.

Luonnos esitellään taiteenhankintaryhmälle ja kuraattorille ja teoksen sijoituessa yksityiselle tontille rakennuttajalle ja arkkitehdille. Tässä vaiheessa taiteenhankintaryhmä tarkistaa teoksen taiteellisen tason, sen tekniset toteutusedellytykset ja mahdollisesti vaadittavat lupa-asiakirjat. Kun luonnos on hyväksytty, siirrytään toteutusvaiheeseen. Joskus näiden vaiheiden välillä voi rakentamisen aikatauluista johtuen mennä vuosiakin.

Kun luonnosvaihe on hyväksytty, laaditaan toimeksiantosopimus, joka samalla käynnistää toteutusvaiheen. Koordinaattori laatii sopimuksen ja taiteenhankintaryhmän jäsen / rakennusliikkeen edustaja allekirjoittaa sen. Toimeksiantosopimuksessa määritellään ehdot, joilla teos toteutetaan. Sopimuksessa määritellään teoksen asennukseen, tarvittaviin pohjatöihin, kiinnitykseen ja viimeistelyyn liittyvät asiat tilaajan kanssa siten, että taide mukautuu mahdollisimman kitkattomasti muuhun rakentamisen aikatauluun. On huomattava, että taiteilijalla on tuote- ja suunnitteluvastuu teoksestaan, joten hänen on kiinnitettävä erityistä huomiota teoksen elinkaareen. Taiteilija osallistuu toteutusvaiheen aikana tarvittavaan määrään työmaakokouksia.

Palkkio teoksesta maksetaan yleensä useammassa erässä. Ensimmäinen osa maksetaan sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä ja seuraavat erät teoksen etenemisen ja kulujen syntyminen mukaan. Viimeinen erä maksetaan, kun teos on valmis ja vastaanottotarkastus on tehty.

Toteutusvaiheessa koordinaattori seuraa työn etenemistä sovitussa aikataulussa ja budjetissa. Koordinaattorin tehtävänä on tiedottaa hankkeen osapuolille mahdollisista aikataulun tai muiden toteutukseen liittyvien seikkojen muutoksista. Osa koordinaattorin työtä on teoksen valmistumisen dokumentointi ja tiedotuksessa tarvittavan materiaalin laatiminen.



---

## 7.3 Vastaanottotehtävät

Teoksen valmistumisen jälkeen koordinaattori laatii yhteistyössä taiteilijan kanssa teoksen huolto-ohjeistuksen. Siinä kerrotaan tarkasti teoksen valmistustapa, materiaalit, teokseen liittyvien tiedosten ja dokumentointimateriaalin sijainti ja teoksen huoltotavat sekä taiteilijan ja alihankkijoiden yhteystiedot.

Työn valmistuttua suoritetaan käyttöönottotarkastus, jolloin tilaaja tarkistaa, vastaako teos siitä tehtyä sopimusta, ja että teoksen kiinnitys ja valaistus on toteutettu asianmukaisella tavalla. Katselmuksessa ovat paikalla taiteilija ja tilaaja sekä koordinaattori, joka laatii tarkastuspöytäkirjan. Taideteoksen kyltitys on tilaajan vastuulla, ellei toisin sovita. Kyltillä varustettu ja vastaanotetuksi hyväksytty teos on valmis julkistettavaksi.

---

## 7.4 Taideteoksen elinkaari

Taideteokseen liittyvien yleisien tekijänoikeuksien mukaisesti teosta ei saa tahallisesti tuhota, vahingoittaa, muuttaa tai muokata.

Jos teokseen tai sen sijoituspaikkaan joudutaan tekemään muutoksia sen valmistumisen jälkeen, ei teosta esitellä taiteilijan työnä, ennen kuin taiteilijalta on saatu kirjallinen hyväksyntä muutoksille. Tilaaja sitoutuu huolehtimaan, että teosta suojataan ja suojellaan mahdollisuuksien mukaan.

Teoksen elinkaarikestävyys otetaan huomioon, kun pohditaan teoksen toteutusta. Teoksen mahdolliseen vähittäiseen kulumiseen tulee kuitenkin varautua. Mahdollista on myös ilkivalta, joka vaatii teoksen korjausta tai puhdistusta.

Kun sopimuksia tehdään, määritellään taideteoksen elinkaari, ja sen odotettavissa oleva elinikä. Teoksen poistaminen on mahdollista, mikäli huolto aiheuttaa ylityspääsemättömiä vaikeuksia tai teos ei pysy toistuvista yrityksistä huolimatta ehjänä tai muuttuu vaaralliseksi ympäristölleen.

Katso myös kohta 3.6.1.



*Kuva: Oodi Fredrikalle, 2013. Virkattu yhteisötaideteos Taidetehtaan Avanti-lämpöissä. Maj-Brit Huovila, Tiina Kolehmainen, Hanna Laakkonen. Kuva: Porvoon museo / Susanna Widjeskog.*



## 8 Muu toiminta Länsirannalla

### 8.1 Taiteilijayhteistyö

Taideohjelma on laadittu yhteistyössä paikallisten taiteilijoiden, taiteilijajärjestöjen ja muiden intressiryhmien kanssa. Suunnitelman tärkeä osa ovat säännöllisin aikavälein järjestettävät seminaarit, joissa pohditaan taideohjelmaa ja sen toteutumisen liittyviä näkökulmia. Seminaarit ovat samalla tiedotustilaisuuksia, joissa tiedotetaan toteutumassa olevien hankkeiden vaiheista. Ne voivat myös toimia jatkokoulutustilaisuuksina, joissa alan asiantuntijat opastavat taiteen ja arkkitehtuurin yhdistämiseen liittyviin erityiskysymyksiin.

Alueen rakentumisen edetessä pyritään järjestämään tilaisuuksia, joissa taiteilijat ja rakennusyhtiöiden edustajat sekä arkkitehdit voivat vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia taiteen ja rakentamisen yhdistämisestä. Nämä tilaisuudet voivat liittyä toteutuvan hankkeen julkistamiseen ja sen ympärille järjestettyyn vapaamuotoiseen seminaariin.



*Ideoiden läpikäyntiä  
seminaarissa 21.3.2014.*

### 8.2 Tapahtumat

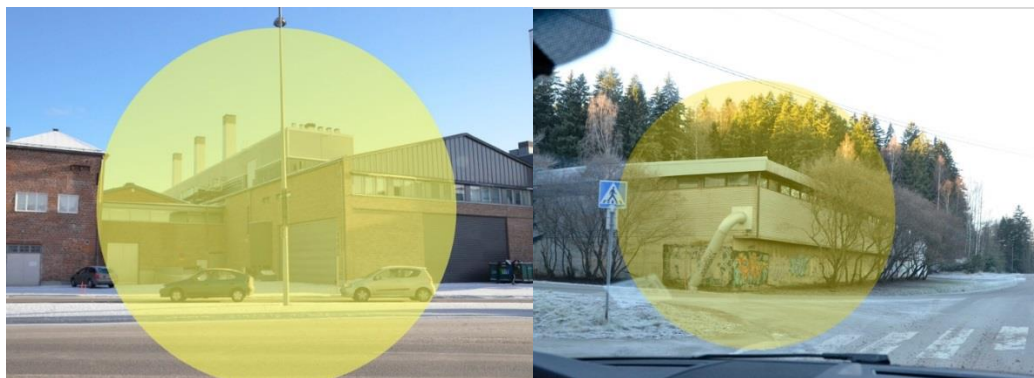
Länsirannan alueelle suunnitellaan uusia tapahtumia, jotka lisäävät alueen yhteisöllisyyttä ja tuovat alueen tutuksi porvoalaisille. Esimerkkeinä tilaisuuksista ovat erilaiset avoimien ovien tapahtumat Taidetehtaalla ja muut alueella, kuten jokirannassa ja Porvoon Campuksen alueella järjestettävät kaupunkijuhlat ja -tapahtumat. Tapahtumat rahoitetaan pääosin taiderahaston ulkopuolisella rahoituksella.

### 8.2.1 Street Art ja muut taidetapahtumat

Tulevina vuosina tavoitteena on järjestää taidetapahtumia, jotka kytkeytyvät alueen taidehankintoihin. Tapahtumat voidaan järjestää joko vuosittain tai säännöllisin väliajoin, esimerkiksi joka kolmas vuosi. Ensimmäisenä vuorossa on Street Art -tapahtuma. Street Art -tapahtumaan pyydetään mahdollisuuksien mukaan edustajia myös ulkomailta.

Ennen Kokkonniemen kärkeä sijaitsee vanha, aktiivisesta käytöstä poistettu vedenpuhdistamo, jonka seinillä voidaan jatkaa Street Art -tematiikkaa. Rakennuksen ulkoseinille voidaan tehdä vaihtuva Street Art -galleria ja kiinteistön omistajien näin salliessa jatkaa teoksia myös tilan sisäpuolelle. Myös Taidetehtaan Aleksanterinkaaren puoleiset oviaukot ovat paikkoja, joihin voidaan toteuttaa tapahtumaan liittyviä teoksia.

Kesällä Kokkonniemen laskettelukeskus voi saada maataidetahtuman avulla uuden ilmeen. Ympäristötaidetahtuma voidaan toteuttaa omana hankkeenaan tai yhdistää Street Art -festivaaliin.



### 8.3 Väliaikaiset taideteokset

Länsirannalle toivotaan myös väliaikaisia taideteoksia, ja niitä uskotaan syntyvän erityisesti tapahtumien yhteydessä etenkin Taidetehtaan ympäristöön. Teoksia voi syntyä myös kouluprojektien ja oppilaitosten toimesta.

Väliaikaisten teosten sijoituksen, sisällön ja materiaalien kestävyys ei tarvitse suhtautua samalla vakavuudella, kuin pysyväksi tarkoitettujen teosten. Näin ollen keikelevampikin taide on mahdollista, samoin kun erilaiset yhteisötaidehankkeet. Taideohjelma kannustaa väliaikaisen taiteen luomiseen, mutta ei pääsääntöisesti rahoita sitä.



*Kuva: Nelli Nio ja Ylva Holländer, Elise, 2013. Esinekooste kierrätysmateriaaleista. Aleksanterinkadun sillan alikulku. Kuva: Porvoon museo / Susanna Widjeskog.*

## 9 Taideohjelman päivitys

Länsirannan taideohjelman tavoitteena on helpottaa prosenttiperiaatteen toteuttamista Porvoossa ja selkiyttää eri toimijoiden rooleja.

Taideohjelma on laadittu Länsirannan prosenttitaiteen toteutuksen ohjenuoraksi ennen kuin varsinainen työ on käynnistynyt. Taideohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan, ja ohjelmaan kirjattuja käytäntöjä arvioidaan uudelleen tulevien käytännön kokemusten perustella.



*Porvoon valtiopäivien muistoksi v. 2009 valmistunut Kirsi Kaulasen ja Ylva Holländerin Valtiopäivätriiptyykki. August Eklöfin puisto. Polttomaalattu ruostumaton teräs ja pronssi. Kuva: Porvoon museo / Jennifer Smeds.*